

РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

УДК 342.25

Дорош В.Ю., к.е.н., доцент

Камінська І.М., к.е.н., доцент

Луцький національний технічний університет

**ДІАГНОСТИКА ФІНАНСУВАННЯ
СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНИХ ВИДАТКІВ ЗВЕДЕНОГО БЮДЖЕТУ
ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

Стаття присвячена вивченню теоретичних основ та практичних аспектів бюджетного забезпечення соціальної сфери. Однією з переконливих умов для створення соціально орієнтованої держави є здатність органів місцевого самоврядування забезпечувати сталий розвиток територій, і це стає можливим за наявності ефективної бюджетної політики в цілому та, зокрема, бюджетного процесу. Це питання є особливо гострим у процесі фінансування соціально-культурних видатків, що безпосередньо залежить від соціально-економічного становища країни, її регіонів та простих громадян.

Проведено діагностичний моніторинг видатків соціокультурної сфери зведеного бюджету Волинської області. Соціальні витрати місцевих бюджетів є важливим чинником соціально-економічного розвитку. У сучасних умовах вони служать ключовим джерелом для забезпечення життєвих потреб громадян.

Ключові слова: бюджет, бюджетний процес, видатки бюджету, соціальна сфера

Дорош В.Ю., Каминская И.Н.

**ДИАГНОСТИКА ФИНАНСИРОВАНИЯ
СОЦИАЛЬНО-КУЛЬТУРНЫХ РАСХОДОВ СВОДНОГО БЮДЖЕТА
ВОЛЫНСКОЙ ОБЛАСТИ**

Статья посвящена изучению теоретических основ и практических аспектов бюджетного обеспечения социальной сферы. Одной из убедительных условий для создания социально ориентированного государства является способность органов местного самоуправления обеспечивать устойчивое развитие территорий, и это становится возможным при наличии эффективной бюджетной политики в целом и, в частности, бюджетного процесса. Этот вопрос особенно остро стоит в процессе финансирования социально-культурных расходов, напрямую зависит от социально-экономического положения страны, ее регионов и простых граждан.

Проведен диагностический мониторинг расходов социокультурной сферы сводного бюджета Волынской области. Социальные расходы местных бюджетов является важным фактором социально-экономического развития. В современных условиях они служат ключевым источником для обеспечения жизненных потребностей граждан.

Ключевые слова: бюджет, бюджетный процесс, расходы бюджета, социальная сфера

Dorosh V., Kaminska I.

**DIAGNOSTICS OF FINANCING
SOCIAL-CULTURAL EXPENDITURE OF THE CONSOLIDATED BUDGET OF
THE VOLYN REGION**

The article is devoted to the study of theoretical foundations and practical aspects of budgetary provision of social sphere. One of the convincing conditions for the establishment of a socially oriented state is the ability of local governments to ensure the sustainable development of territories, and this becomes possible in the presence of an effective budget policy in general and the budget process in particular. This issue is particularly acute in the process of financing socio-cultural expenditures, which directly depends on the socio-economic situation of the country, its regions and ordinary citizens.

Diagnostic monitoring of the expenditures of the socio-cultural sphere of the consolidated budget of Volyn region has been carried out. Social expenditures of local budgets are a significant factor in socio-economic development. In modern conditions, they serve as a key source for ensuring the vital needs of citizens.

It depends on the level of implementation and effective use of local budget expenditures that depend on the socio-economic development of the region and the country as a whole.

Measures to fill local budgets are proposed. In Ukraine, unlike the leading countries of the world, at the moment there is not enough cooperation with the non-governmental sector, with charitable and religious organizations. Therefore, the main burden lies on budgets of different levels. In our opinion, the priority in the process of the domestic system of social services is the denationalization of the social sphere. This will be possible through the decentralization of social services, the detailed selection of service providers of all forms of ownership, the involvement of public, private and charitable organizations on a competitive basis. This will reduce the inequality of citizens in accessing social, medical, educational and other services, their territorial approximation to the place of residence of a person.

Key words: budget, budget process, budget expenditures, social sphere

Постановка проблеми у загальному вигляді і її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Становлення соціально орієнтованої держави прямопропорційно рівне спроможності органів місцевого самоврядування забезпечувати сталий розвиток територій, а це стає можливим при наявності ефективної бюджетної політики в цілому та бюджетного процесу зокрема.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Вагомий внесок у розробку теоретичних та методичних засад оцінки проблеми формування та виконання місцевих бюджетів внесли вчені-економісти: С. Юрій, Л. Алексеєнко, І. Зятковський, Н. Пігуль, О. Люта, А. Бойко, В. Горин, О. Романенко, В. Опарін, С. Мочерний, А. Сидорчук, М. Ходорович, В. Швець, В. Дем'янишин, І. Сидор та ін. [1-12].

Метою статті є аналіз видатків соціального спрямування зведеного бюджету Волинської області.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Видатки бюджету будь-якого рівня представляють собою важливу складу формування сталого розвитку держави. Особливо болючим питанням останніх років є витрати місцевих бюджетів соціально-культурного спрямування, які по суті є тим індикатором, що визначає рівень соціального розвитку країни.

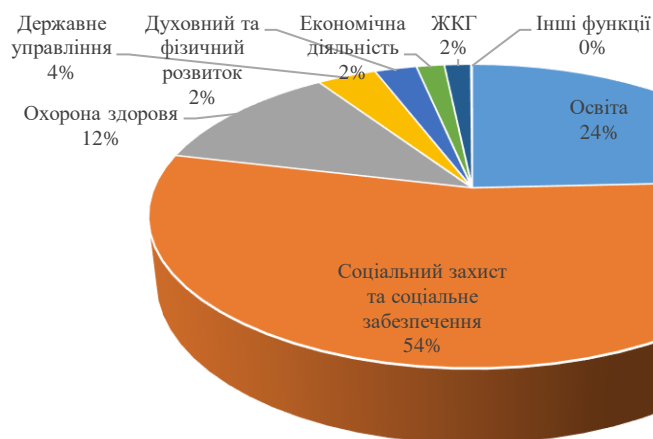

Рис 1. Структура видатків місцевих бюджетів України

Отже, як видно з рис.1 найбільшу питому вагу у видатках місцевих бюджетів України займають видатки соціально-культурного спрямування. Зокрема, частка витрат на соціальний захист та соціальне забезпечення у загальних витратах складає 54 %, витрати на освіту – 24 %, на охорону здоров'я – 12 %. Іншим витратам належить близько 10 % в структурі місцевих бюджетів України

У нинішніх умовах питома вага видатків соціально культурного спрямування підтверджує соціальну спрямованість бюджету Волинської області (табл. 1). Так, частка коштів, яка виділялася на фінансування цільових програм у сфері соціального захисту, охорони здоров'я та освіти є найбільшою. Питома вага видатків соціального спрямування на кінець 2017 року склала 91,9 % зведеного бюджету Волинської області.

Таким чином, на підставі дослідження частки соціальних витрат зведеного бюджету Волинської області можна зазначити, що витрати соціальної спрямованості займають значну питому вагу у загальних витратах бюджету. Наявні тенденції свідчать про збереження структурних пропорцій між складовими бюджетних витрат впродовж досліджуваного періоду.

Таблиця 1

Динаміка видатків місцевих бюджетів Волинської області
у 2014-2017 рр. за соціально-культурним спрямуванням, тис.грн [13]

Видатки	2014	Питома вага, %	2015	Питома вага, %	2016	Питома вага, %	2017	Питома вага, %	Відхилення 2015/2014		Відхилення 2016/2015		Відхилення 2017/2016	
									абсол.	%	абсол.	%	абсол.	%
Освіта	1959673,5	36,52	2353209,8	34,94	2465061,5	31,09	3684849,7	36,08	393536,3	20,08	111851,7	4,75	1219788,2	16,06
Охорона здоров'я	980635,7	18,28	1195779,4	17,75	1251282,7	15,78	1715251,6	16,80	215143,7	21,94	55503,3	4,64	463968,9	6,44
Соціальний захист	1917941,1	35,75	2406075,8	35,73	3335061,7	42,06	4392543,8	43,01	488134,7	25,45	928985,9	38,61	1057482,1	2,26
Культура і мистецтво	190905,0	3,56	218262,3	3,24	236380,6	2,98	330779,8	3,24	27357,3	14,33	18118,3	8,30	94399,2	8,69
Фізична культура і спорт	40853,3	0,76	53819,6	0,8	64851,4	0,82	89112,9	0,87	12966,3	31,74	11031,8	20,50	24261,5	6,41

Протягом 2014-2016 рр. найбільш вагомими в структурі залишалися видатки на соціальний захист та освіту. Так, у 2017 році видатки на соціальний захист склали 43,01 % та освіту – 36,08 %. Незмінною лишається частка витрат на культуру і мистецтво, яка протягом досліджуваного періоду не перевищує 4 %. Дані таблиці свідчать, що видатки на фізичну культуру і спорт займають незначну частку та складають в середньому 0,8 %.

Оцінка динаміки видатки місцевих бюджетів Волинської області у 2014-2016 рр. за соціально-культурним спрямуванням свідчить, що за усіма статтями видатків відбувся ріст. У 2017 р. в порівнянні з 2016 р. найбільший приріст витрат спостерігався за статтею освіта (16,06 %). Видатки на охорону здоров'я зросли на 6,44 %, соціальний захист – 2,26 %, культуру і мистецтво – 8,69 %, фізичну культуру і спорт – 6,41 %. За 2017 рік на фінансування галузей соціально-культурної сфери із загального фонду обласного бюджету (рис. 2.2) спрямовано 1371,0 млн грн або 96 відсотків усіх видатків загального фонду, що становить 96,8 відсотка до запланованого на рік. На фінансування установ та закладів освіти спрямовано 575,2 млн грн (що більше на 185,9 млн грн порівняно з 2016 роком), охорони здоров'я – 631,0 млн грн (+169,8 млн грн), соціального захисту населення – 65,7 млн грн (+20,4 млн грн), культури і мистецтва – 69,5 млн грн (+20,2 млн грн), фізичної культури і спорту – 29,6 млн грн (+7,9 млн гривень). В цілому на фінансування вищезгаданих галузей за 2017 рік спрямовано на 404,2 млн грн більше порівняно з 2016 роком.

Наступним етапом дослідження стане аналіз виконання видатків соціальної сфери зведеного бюджету Волинської області.

Видатки соціальної сфери місцевих бюджетів – це вагомий чинник соціально-економічного розвитку. В сучасних умовах вони виступають ключовим джерелом забезпечення життєвих потреб громадян. Саме від рівня виконання та ефективного використання видатків місцевих бюджетів залежить соціально-економічний розвиток регіону та країни в цілому.

На рис. 2. подано моніторинг виконання місцевих бюджетів області за видатками в адміністративно-територіальному розрізі станом на 1 січня 2018 року.

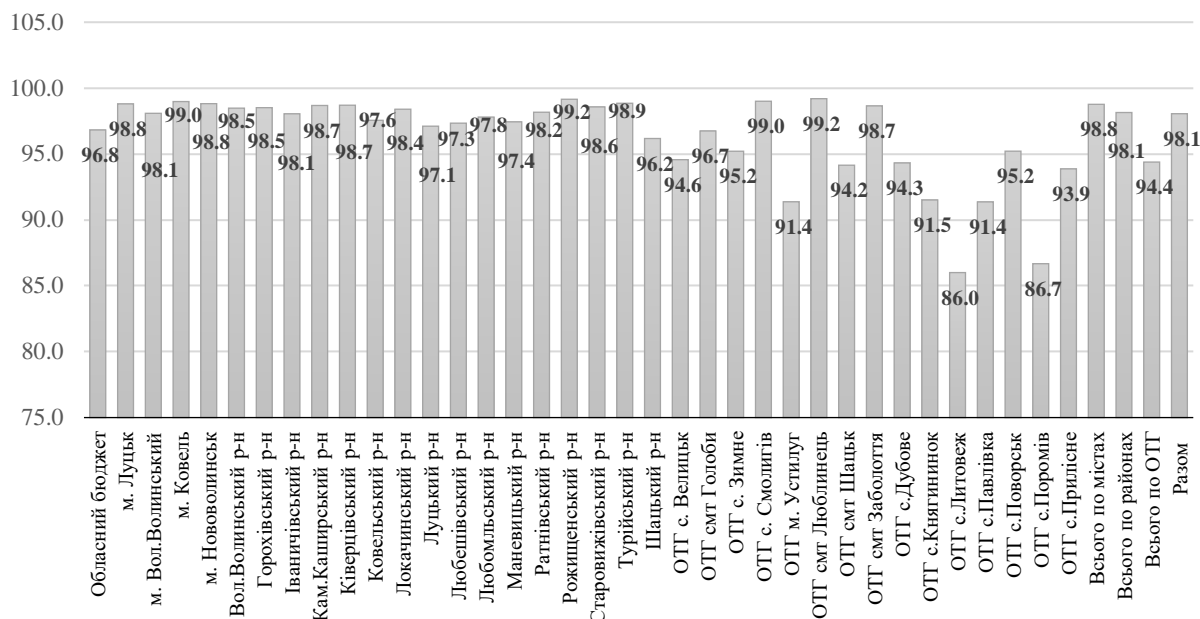

Рис. 2. Виконання видатків соціальної сфери зведеного бюджету Волинської області в адміністративно-територіальному розрізі, % [13]

Розглядаючи виконання видатків соціального спрямування місцевих бюджетів Волинської області зауважимо, що жодим регіоном не було забезпечено виконання планових призначень. Найменший рівень виконання спостерігався в ОТГ с. Литовеж – 86 % та ОТГ с. Поромів – 86,7 %. Найвищий рівень виконавчої дисципліни належить Рожищенському району – 99,2 %, ОТГ с. Смолигів – 99,0 % та м. Ковель – 99,0 %. Обласний бюджет виконаний на 96,8 %. У цілому виконання видатків соціальної сфери зведеного бюджету Волинської області склало 98,1 %.

Розглянемо виконання видатків місцевих бюджетів Волинської області по галузях соціально культурної сфери (рис. 3).

Як бачимо з діаграми видатки місцевих бюджетів Волинської області по галузях соціально культурної сфери у загальному підсумку 2017 року не виконані: соціальний захист на 1,3 %, охорона здоров'я та фізична культура і спорт на 1,6 %, культура та мистецтво на 1,9 %, освіта на 2,9 %.

У 2017 році зведений бюджет області за функцією освіта був недовиконаний всіма районами області (97,6 %), обласним бюджетом (94,7 %), містами обласного значення (98,3 %) та об'єднаними територіальними громадами (94,5 %).

Схожа ситуація притаманна іншим видаткам соціально-культурного спрямування зведеного бюджету Волинської області. Зокрема видатки по охороні здоров'я недовиконані всіма районами області (1,8 %), обласним бюджетом (1,9 %), містами обласного значення (1,1 %) та об'єднаними територіальними громадами (1,6 %).

Найкращою виконавчою дисципліною фінансування планових видатків на соціальний захист характеризується обласний бюджет. Рівень його виконання 99,5 %, найнижчим ОТГ – 93,7 %. Так ж ситуація у сфері видатків на культуру і мистецтво. Рівень виконання ОТГ 93,7 % (найнижчий), обласним бюджетом 99,7 % (найвищий). Що стосується видатків на фізичну культуру та спорт, то рівень виконання був наступним: ОТГ – 91,4 %, райони – 97,6 %, міста обласного значення – 98,2 %, обласний бюджет – 99,7 % [14].

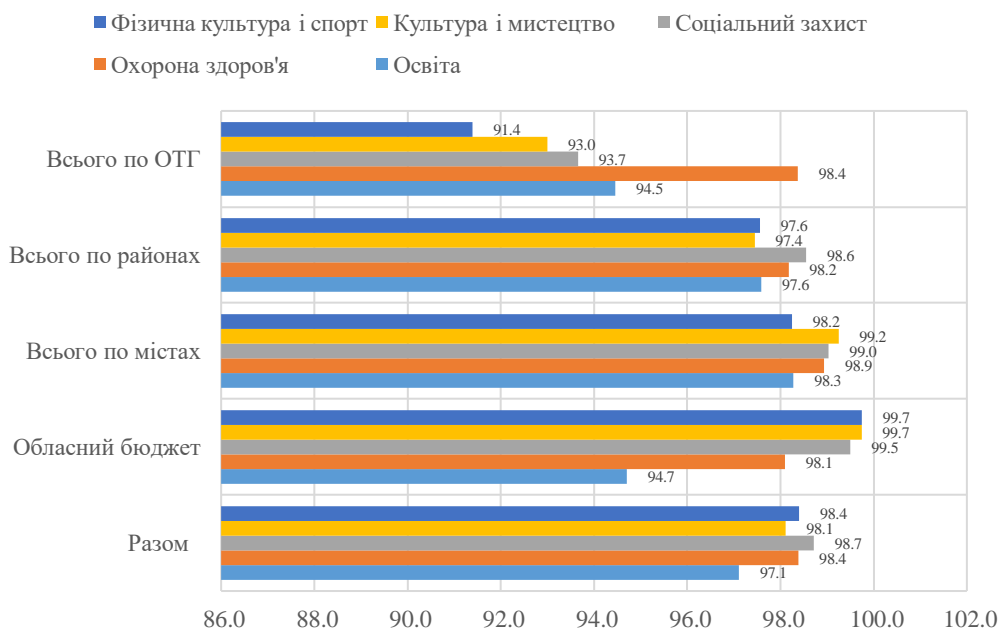

Рис. 3. Виконання видатків місцевих бюджетів Волинської області по галузях соціально культурної сфери, % [13]

Для більш детального аналізу ефективності формування бюджетної політики в соціальній сфері вважаємо за доцільне зупинитися на виконанні видатків бюджету Волинської області в адміністративно-територіальному аспекті (табл. 2).

На підставі даних таблиці можемо зробити висновок про неефективність витрачання бюджетних коштів на соціальні потреби, оскільки за період дослідження невиконання видатків, що мають соціальну спрямованість характеризуються усі адміністративно-територіальні утворення області.

За період дослідження найбільше невиконання запланованих видатків спостерігається за галуззю освіта. У 2017 р. виконання запланованих видатків зведеного бюджету Волинської області на освіту склали 97,1 %. Неефективне використання бюджетних коштів пов'язане також з незадовільним станом планування та фінансування видатків бюджету на виконання бюджетних програм. Схожі причини обумовили невиконання запланованих показників бюджетних видатків і за іншими галузями соціальної сфери: охороною здоров'я, соціальним захистом, культурою і мистецтвом, фізичною культурою та спортом. Так, у 2017 р. заплановані показники бюджетних видатків за вказаними галузями були виконані відповідно на 98,4 %, 98,7 %, 98,1 % та 98,4 %. Невиконання планових показників бюджетних витрат на соціальні потреби пов'язано з бюджетними правопорушеннями та неефективним використанням бюджетних коштів.

Зауважимо, що жоден бюджет Волинської області не забезпечив виконання планових призначень по освіті. При цьому рівень виконання коливався від 85,2 % (виконання ОТГ с. Литовеж) до 99,8 % (виконання по Рожищанському району).

Таблиця 2

Виконанні видатків бюджету Волинської області [13]

Показник	Освіта			Охорона здоров'я			Соціальний захист			Культура і мистецтво			Фізична культура і спорт		
	Передбачено у бюджеті на 2017 рік	Фактично проведено на звітну дату	Рівень виконання у відсотках	Передбачено у бюджеті на 2017 рік	Фактично проведено на звітну дату	Рівень виконання у відсотках	Передбачено у бюджеті на 2017 рік	Фактично проведено на звітну дату	Рівень виконання у відсотках	Передбачено у бюджеті на 2017 рік	Фактично проведено на звітну дату	Рівень виконання у відсотках	Передбачено у бюджеті на 2017 рік	Фактично проведено на звітну дату	Рівень виконання у відсотках
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Обласний бюджет	607 329,0	575 163,7	94,7	643 230,6	630 988,4	98,1	66 013,2	65 685,6	99,5	69 643,3	69 463,0	99,7	29 724,5	29 649,8	99,7
м. Луцьк	660 322,1	647 629,8	98,1	291 317,2	290 377,3	99,7	799 540,7	791 794,4	99,0	50 683,9	50 540,7	99,7	17 168,5	16 907,4	98,5
м. Вол.Волинський	84 325,6	81 577,9	96,7	65 299,7	63 993,7	98,0	151 889,8	150 512,2	99,1	10 428,8	10 082,0	96,7	5 750,2	5 453,2	94,8
м. Ковель	176 889,6	175 330,4	99,1	124 217,8	122 421,7	98,6	321 600,3	318 419,3	99,0	12 930,2	12 930,2	100,0	6 933,6	6 911,8	99,7
м. Нововолинськ	120 375,9	119 444,1	99,2	63 054,2	61 337,8	97,3	208 247,7	206 267,7	99,0	10 079,7	9 935,8	98,6	3 885,5	3 874,0	99,7
Вол.Волинський р-н	37 569,7	36 886,9	98,2				114 160,4	112 699,9	98,7	5 678,6	5 505,9	97,0	732,7	645,3	88,1
Горохівський р-н	159 150,5	156 110,6	98,1	51 261,8	50 465,2	98,4	273 809,1	270 415,4	98,8	14 906,6	14 738,1	98,9	2 616,6	2 574,8	98,4
Іваничівський р-н	67 849,9	66 395,3	97,9	34 252,1	33 349,3	97,4	146 154,3	144 487,9	98,9	7 229,0	6 297,2	87,1	1 133,2	1 085,2	95,8
Кам.Каширський р-н	213 374,4	211 291,9	99,0	54 226,5	52 903,8	97,6	315 888,6	311 440,0	98,6	15 449,6	15 422,8	99,8	1 520,0	1 489,6	98,0
Ківерцівський р-н	198 342,8	197 369,4	99,5	57 407,0	56 668,0	98,7	296 972,7	291 385,3	98,1	16 648,2	16 590,6	99,7	2 251,5	2 189,2	97,2
Ковельський р-н	51 523,4	49 238,5	95,6				160 051,4	157 205,0	98,2	8 310,9	8 068,8	97,1	574,2	563,9	98,2
Локачинський р-н	79 041,7	77 074,3	97,5	22 135,4	21 804,8	98,5	95 979,6	95 190,8	99,2	6 137,9	5 970,3	97,3	422,0	416,2	98,6
Луцький р-н	176 634,6	167 066,9	94,6	59 589,8	57 365,1	96,3	290 747,1	287 869,5	99,0	20 121,9	18 985,8	94,4	5 024,1	4 886,1	97,3
Любешівський р-н	126 774,6	121 703,1	96,0	33 445,1	33 100,5	99,0	166 274,0	163 025,8	98,0	7 127,9	6 882,0	96,5	1 646,8	1 642,1	99,7
Любомльський р-н	138 370,0	135 290,6	97,8	56 136,2	54 657,7	97,4	103 947,6	101 897,1	98,0	10 590,7	10 396,5	98,2	2 574,1	2 534,5	98,5
Маневицький р-н	170 658,2	163 879,3	96,0	49 397,3	48 868,0	98,9	191 206,2	187 969,3	98,3	13 193,1	12 882,5	97,6	2 458,0	2 385,9	97,1
Ратнівський р-н	148 643,1	144 318,9	97,1	42 373,9	41 959,0	99,0	272 054,1	268 251,0	98,6	10 345,2	10 235,0	98,9	1 372,4	1 336,4	97,4
Рожищенський р-н	122 541,1	122 254,6	99,8	37 469,8	37 167,0	99,2	174 441,9	172 336,0	98,8	11 046,1	10 816,0	97,9	1 115,7	1 108,6	99,4
Старовижівський р-н	94 311,1	92 860,5	98,5	28 374,4	27 947,5	98,5	118 906,6	117 306,5	98,7	7 218,7	7 150,6	99,1	908,6	893,6	98,4

Продовження табл. 2

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Турійський р-н	85 635,2	84 819,6	99,0	24 808,1	24 563,6	99,0	126 486,9	124 869,2	98,7	6 256,9	6 147,1	98,2	791,6	774,1	97,8
Шацький р-н	28 118,1	26 192,3	93,2				47 566,4	46 470,8	97,7	3 539,6	3 528,4	99,7	79,2	79,1	99,9
ОТГ с. Велицьк	12 355,9	11 684,4	94,6				137,5	132,1	96,0	490,0	462,7	94,4	15,5	13,6	87,9
ОТГ смт Голоби	19 547,2	18 952,9	97,0				249,1	241,2	96,8	2 307,0	2 189,6	94,9	28,0	28,0	100,0
ОТГ с. Зимне	15 422,1	14 654,0	95,0				160,1	153,6	95,9	748,7	738,9	98,7	68,4	67,4	98,5
ОТГ с. Смолигів	6 535,8	6 466,8	98,9				221,6	220,4	99,4	875,7	869,9	99,3	2,4	2,4	100,0
ОТГ м. Устилуг	21 863,1	20 018,3	91,6				366,0	355,0	97,0	956,7	841,7	88,0	44,2	11,2	25,3
ОТГ смт Люблинець	16 116,2	16 026,7	99,4				157,5	156,7	99,4	1 782,0	1 740,0	97,6	696,7	678,9	97,5
ОТГ смт Шацьк	26 639,4	25 117,1	94,3				443,0	404,4	91,3	722,8	691,4	95,7	734,4	657,3	89,5
ОТГ смт Заболоття	24 087,3	23 784,8	98,7	5 385,8	5 302,8	98,5	3 839,2	3 795,0	98,9	2 640,1	2 594,2	98,3	15,0	5,1	33,7
ОТГ с.Дубове	17 944,2	16 992,8	94,7				220,0	218,7	99,4	629,3	527,7	83,9	25,0	10,9	43,5
ОТГ с.Княгининок	17 417,5	16 382,0	94,1				715,0	538,0	75,2	4 937,6	4 189,4	84,8	84,5	79,6	94,2
ОТГ с.Литовеж	8 145,6	6 942,0	85,2				115,3	115,3	100,0	563,0	531,4	94,4	0,4	0,4	90,0
ОТГ с.Павлівка	20 218,7	18 446,9	91,2				161,8	161,4	99,7	549,3	512,5	93,3	23,5	23,5	100,0
ОТГ с.Поворськ	12 534,1	11 895,2	94,9				170,0	165,0	97,1	1 200,8	1 178,7	98,2	15,0	15,0	100,0
ОТГ с.Поромів	7 708,4	6 760,2	87,7				445,8	281,0	63,0	259,7	246,3	94,8	50,0	48,7	97,4
ОТГ с.Прилісне	20 087,0	18 827,2	93,7	15,2	10,4	68,5	120,0	107,3	89,4	918,2	895,7	97,6	70,4	70,4	99,9
Всього по містах	1041913,3	1 023 982,0	98,3	543 889,0	538 130,5	98,9	1 481 278,5	1 466 993,5	99,0	84 122,6	83 488,8	99,2	33 737,8	33 146,3	98,2
Всього по районах	1898538,4	1 852 752,7	97,6	550 877,3	540 819,5	98,2	2 894 647,1	2 852 819,6	98,6	163 800,9	159 617,8	97,4	25 220,7	24 604,5	97,6
Всього по ОТГ	246622,5	232 951,3	94,5	5 401,0	5 313,2	98,4	7 522,0	7 045,0	93,7	19 580,9	18 210,2	93,0	1 873,3	1 712,2	91,4
Разом	3794403,1	3 684 849,7	97,1	1 743 397,9	1 715 251,6	98,4	4 449 460,8	4 392 543,8	98,7	337 147,7	330 779,8	98,1	90 556,3	89 112,9	98,4

Досліджуючи виконання видаткової частини місцевих бюджетів Волинської області зауважимо, що по функції охорона здоров'я не було забезпечено виконання планових призначень. Найвищим рівнем виконання 99,7 % характеризується м. Луцьк, найнижчим 68,5 ОТГ с.Прилісне. Виконання 100 % видатків бюджету області по функції соціальний захист забезпечив ОТГ с. Литовеж, у свою чергу найнижчим рівнем виконання належав ОТГ с.Поромів, лише 63,0 %. Найменший рівень виконання зафіксований у м. Нововолинськ (на 3,3 %).

Місто Ковель забезпечило 100 % виконання видатків на культуру і мистецтво. Для порівняння ОТГ с. Дубове виконало бюджет області за цією статтею на 83,9 %.

Що стосується статті витрат «Фізична культура і спорт» гарною виконавчою дисципліною характеризуються низка територій Волинської області. Зокрема, ОТГ смт Голоби, ОТГ с. Смолигів, ОТГ с. Павлівка, ОТГ с. Поворськ виконали бюджет області в цій частині на 100 %. Не можемо оминати увагою той факт, що значне недовиконання бюджету мали ОТГ см. Устилуг, ОТГ смт Заболоття, ОТГ с. Дубове.

Висновки. Отож, проведений аналіз та його результати є основою для формування рекомендаційної частини нашого дослідження. Дане дослідження зосередимо на виявленні як позитивних так і негативних сторін, які впливають, чи можуть впливати на ситуацію в регіоні. Це потрібно для того щоб встановити у якому напрямі повинен розвиватися регіон і якими фінансовими ресурсами він для цього володіє. Крім того визначимо рівень регулювання видатків соціальної сфери місцевих бюджетів з використанням коефіцієнту локалізації. На нашу думку, пріоритетом у процесі вітчизняної системи соціальних послуг є роздержавлення соціальної сфери. Це стане можливим через децентралізацію соціальних послуг, детальний підбір постачальників послуг усіх форм власності, залучення громадських, приватних і благодійних організацій на конкурсних засадах. Що забезпечить зменшення нерівності громадян у доступі до соціальних, медичних, освітніх та інших служб, їх територіальне наближення до місця проживання людини [14].

Список використаних джерел:

1. Фахрутдинова Е. В. Роль социальной сферы и социальной политики в обеспечении устойчивого социально-экономического развития страны. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://econsocman.hse.ru/data/2011/10/28/1267245220/1.pdf>.
2. Фінанси: Підручник / С. І. Юрій, Л. М. Алексеев, І. В. Зятковський та ін.; За ред. С. І. Юрія, В. М. Федосова. – К.: Знання, 2008. – 611 с.
3. Пігуль Н. Фінансове забезпечення соціальної сфери в Україні. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: file:///C:/Users/Vika/Downloads/Vnbu_2015_1_21.pdf
4. Горин В. П. Концептуальні засади фінансового забезпечення соціальних гарантій // Світ фінансів. – 2009. – № 3. – С. 97–106.
5. Романенко О. Р. Фінанси: Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 312 с.
6. Опарін В. М. Фінанси / В. М. Опарін. - К.: КНЕУ, 1999. - 164 с.
7. Економічна енциклопедія : у 3 т. / [ред. кол. С. В. Мочерний (відпов. ред.) та ін.]. - К. : Видавничий центр "Академія", 2002. - Т. 3. - 952 с.
8. А. Сидорчук Сидорчук А. Моделі фінансового забезпечення соціального захисту населення / А. Сидорчук // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка. - 2004. - № 16. - С. 102-107. - (Серія Економіка).
9. Ходорович М.И. Бюджет и бюджетная система / М.И. Ходорович. – М. : Экономическое образование, 2005. – 235 с
10. Швець В.Я. Концептуальні підходи до вдосконалення системи бюджетних відносин / В.Я. Швець // Фінанси України. – 2008. – № 3. – С. 23–31.
11. Дем'янишин В.Г. Теоретична концептуалізація та практична реалізація бюджетної доктрини України: Монографія. – Тернопіль: ТНЕУ, 2008. – 496 с.
12. Сидор І. Бюджетне забезпечення соціального захисту населення: теоретичні аспекти і вітчизняна практика. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=4298>
13. Зведені бюджети Волинської області за 2014-2017 рр. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.finance.voladm.gov.ua/>
14. Дорош В.Ю. Соціальний вектор фінансової спроможності органів місцевого самоврядування / В.Ю. Дорош, І.М. Камінська, Я.А. Янчук // 36. наук. пр. «Економічні науки». – Серія «Облік і фінанси». – Випуск 15 (57). – 2018. – С. 23-29

Рецензент д.е.н., професор Вахович І.М.